

การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Development of Expected Characteristics Indicators for

Mahasarakham University's Graduates

เจษฎาภรณ์ สมิพันธ์¹

บุญชม ศรีสะอาด²

นุชวรา เหลืองอังกูร³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 283 คน จาก 18 คณะวิชา ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 54 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.41 ถึง 0.91 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน รวม 54 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น ด้านความรู้วิชาการ วิชาชีพ จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ด้านสติปัญญา จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ และด้านมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้

¹ มหบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลเชิงโครงสร้างมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญ 3 อันดับแรกในการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี คือ ด้านสติปัญญา ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านบุคลิกภาพ มีดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่าค่าไค-สแควร์ (χ^2) = 1.67 ; p = 0.14 ที่องศาอิสระ (df) = 5 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.96 และค่าดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) = 0.049 แสดงว่าโมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้าง

โดยสรุปการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมในการพัฒนานิสิตให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำสำคัญ : การพัฒนาตัวบ่งชี้, คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop the of expected characteristics indicators for Mahasarakham University's Graduates. The sample used in this research consisted of 283 mahasarakham university lecturers under 18 Faculties, obtained using Stratified Random Sampling technique. The instruments used in collecting data was a 54-item 5-Rating scale questionnaire, with discriminating powers (r_{xy}) ranging 0.41– 0.91 and a reliability of 0.99. The statistics used for data analysis were median, inter quartile ranges, mean, standard deviation, and a confirmatory factor analysis.

The results of the study were as follows:

1. Expected characteristic indicators for Mahasarakham University's graduates had 6 aspects of core factors with totally 54 indicators. They were classified into 9 characteristics of academic and professional knowledge, 14 indicators of morality, 14 indicators of personality, 4 indicators of

communication and information technology, 7 indicators of wisdom, and 6 indicators of human relations.

2. For the results of analyzing for examining congruence and harmony of the construct model based on the theory and empirical data, it was found that the construct model was in congruence in harmony with the empirical data. The factors with the most important loading in indicating desirable characteristics were wisdom, human relations and personality. Harmony indicator between model and empirical data showed the Chi-square = 1.67, $p = 0.14$, Degree of freedom (df) = 5, Goodness of Fit Index (GFI) = 0.99, Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.96, Root Mean Square of Error Approximation (RMSEA) = 0.049 it showed that the model construct validity.

In conclusion, There finding indicators could be used of develop the expected characteristic for Mahasarakham University's Graduates.

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551: 23) ได้จัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551–2565) โดยมีเป้าหมายคือ การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต พัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายอุดมศึกษาบนพื้นฐานเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ ขณะเดียวกันแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551: 23) ได้มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีศักยภาพตรงตามความต้องการของสังคม มีความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ มีสุขภาวะทั้งร่างกายและจิตใจ เน้นการใช้กลยุทธ์ผ่านการนำองค์กรเชิงรุก และกลยุทธ์การเงิน รวมทั้งพัฒนาอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนและ

การวิจัย เพื่อให้ได้บัณฑิตที่พึงประสงค์ทำให้สังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งอาจารย์สุภาภรณ์ โกสัย (2555: ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า บัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม ควรเป็นบัณฑิตที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ด้านวิชาการควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อที่จะสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จ และต้องมีคุณธรรมในการทำงานด้วยความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ ขยัน พากเพียร อดทน หนักเอาเบาสู้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค แต่ปัจจุบันจากงานวิจัยของสุธรรม อารีกุล และคณะได้พบว่ามีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพบัณฑิต เช่น ปัญหาเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาด้านความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ ปัญหาด้านการขาดความสามารถในเชิงวิเคราะห์และการคิดเชิงบูรณาการ ปัญหาการขาดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าบัณฑิตจะต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านวิชาการอย่างจริงจัง หมั่นศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ฝึกทักษะในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ถ้าหากบัณฑิตประพฤติปฏิบัติตนให้มีความรู้ทางวิชาการ กอปรด้วยคุณธรรม ซื่อสัตย์และครบครันตลอดจนหน้าที่การงานจะประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง ส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ทัดเทียมกับอารยประเทศเพราะคนชาติมีคุณภาพ

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้กำหนดพันธกิจของหน่วยงานไว้ 4 ด้าน (ศูนย์พัฒนาและประกันคุณภาพการศึกษา. 2556 : 7-10) ดังนี้ 1) จัดการศึกษาและวิชาชีพขั้นสูงโดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาก่อให้เกิดบัณฑิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) สร้างผลิตผลจากงานวิจัยที่เป็นองค์ความรู้ใหม่และมีคุณภาพในทุกสาขาวิชาเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและนำไปใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสม 3) ให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม เพื่อให้ชุมชนและสังคมสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และ 4) อนุรักษ์ ฟื้นฟู ปกป้อง เผยแพร่และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของอีสาน ในปีการศึกษา 2555 มีหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีจำนวน 18 คณะวิชา ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเทคโนโลยี คณะการบัญชีและการจัดการ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนฤมิตศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง คณะแพทยศาสตร์ คณะการท่องเที่ยว

และการโรงแรม คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์และสัตวศาสตร์ และวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ ในแต่ละปีมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้ผลิตบัณฑิตเพื่อรับใช้สังคม ไม่น้อยกว่า 7,000 คน และในขณะเดียวกันปัจจุบันภาวะการหางานทำได้มีการแข่งขันกันสูงมากของตลาดแรงงานในระดับปริญญาตรี ซึ่งชาญชัย อินทรประวัติ (กรกต เจริญผล. 2551: 59) ได้สรุปถึงความสามารถของบัณฑิตที่นายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาต้องการ เช่น ความสามารถในการวิเคราะห์ แก้ปัญหา ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ความรอบรู้ในสาขาวิชาของตน ความรับผิดชอบต่อบทบาทต่างๆ ของตน ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตและเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้
 - 1.1 รongคณบดีฝ่ายวิชาการ 18 คน จาก 18 คณะวิชาในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในการให้ข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อกำหนดกรอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 - 1.2 ประธานหลักสูตรหรือกรรมการหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำนวน 94 หลักสูตร รวมจำนวน 94 คน เพื่อใช้ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม และความสอดคล้องของแบบสอบถามและกำหนดค่าน้ำหนักความสำคัญ ของตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1.3 อาจารย์ประจำในหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย คณบดี รองคณบดี และอาจารย์ประจำในปีการศึกษา 2555 รวมจำนวน 1,894 คน จาก 18 คณะวิชา

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ประจำในหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ประกอบไปด้วย คณบดี รองคณบดี และอาจารย์ประจำในปีการศึกษา 2555 จำนวน 283 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 1 ฉบับ ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การคัดเลือกตัวบ่งชี้โดยใช้เทคนิคเดลฟายจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 ท่าน

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการการนำตัวบ่งชี้ที่ผ่านการคัดเลือกจากเทคนิคเดลฟายมาจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหา ภาษาที่ใช้สื่อความหมายชัดเจนเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ปราโมทย์ ทองกระจาย รองคณบดีฝ่ายวิจัย และประกันคุณภาพการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. รองศาสตราจารย์ จีรพรรณ สุขศรีงาม อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. รองศาสตราจารย์วิณา วิสเพ็ญ ผู้เชี่ยวชาญประจำสถาบันวิจัยและศิลปวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. อาจารย์ ดร.ญาณภัทร ศรีหมงคล อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงคณบดีของคณะวิชาที่จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี จำนวน 18 คณะวิชา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มบุคคลากร
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 313 คน ได้มาโดยการคำนวณสูตร ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนมาและมีการตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ จำนวน 283 ฉบับ จากการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 รอบ คิดเป็นร้อยละ 80.85 ของแบบสอบถามทั้งหมด ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 283 คน
3. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมและคัดเลือกตัวบ่งชี้ด้วยเทคนิคเดลฟาย โดยการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ควอไทล์ และพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์

1. การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และกำหนดค่าน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้ตามลำดับต่อไปนี้

- 2.1 คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนระหว่างคำถามทั้งหมดโดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

- 2.2 นำเมทริกสหสัมพันธ์ของข้อมูลมาดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง

ด้วยการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Measures) ได้แก่ ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI) และดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square of Error Approximation : RMSEA)

สรุปผลการวิจัย

1. ตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากการรวบรวมและคัดเลือกตัวบ่งชี้ด้วยเทคนิคเดลฟาย ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันในตัวบ่งชี้กับองค์ประกอบหลักทั้ง 6 ด้าน โดยทุกตัวบ่งชี้มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 จากการรวบรวมและคัดเลือกตัวบ่งชี้ได้องค์ประกอบหลัก 6 ด้าน 54 ตัวบ่งชี้ และแบ่งเป็นองค์ประกอบด้านความรู้วิชาการและวิชาชีพ จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ด้านสติปัญญา จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ และด้านมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ ทุกตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้วิชาการและวิชาชีพ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุดคือ มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผล มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ให้เข้ากับบริบทของสังคม และมีความสามารถเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง ด้านคุณธรรมจริยธรรม ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุดคือ มีความเอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และมีจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยเหมาะสมสูงสุดคือ การวางตนเหมาะสมกับกาลเทศะ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และกล้าแสดงออก และการแต่งกายเหมาะสม ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยเหมาะสมสูงสุดคือ สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องทั้งในการพูดและการ

เขียน และสามารถสื่อสาร ประมวลและแปลความหมาย และการนำเสนอโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ด้านสติปัญญา ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุดคือ มีความคิดไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ รู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และสามารถใช้อุปกรณ์ได้อย่างสมเหตุสมผล และด้านมนุษยสัมพันธ์ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุดคือ มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ไขปัญหากลุ่มได้อย่างเหมาะสม มีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่นและรู้จักหน้าที่ตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น

2.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน รวม 54 ตัวบ่งชี้ พบว่า

2.2.1 โมเดลตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้พบว่า ทุกตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.23 ถึง 0.81 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างเหตุผล มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ให้เข้ากับบริบททางสังคม และมีความสามารถเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 โมเดลตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.35 ถึง 0.60 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีความเอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และมีจรรยาบรรณ

2.2.3 โมเดลตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านบุคลิกภาพ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.31 ถึง 0.55 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การวางตนเหมาะสมกับกาลเทศะ มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออก การแต่งกายเหมาะสม

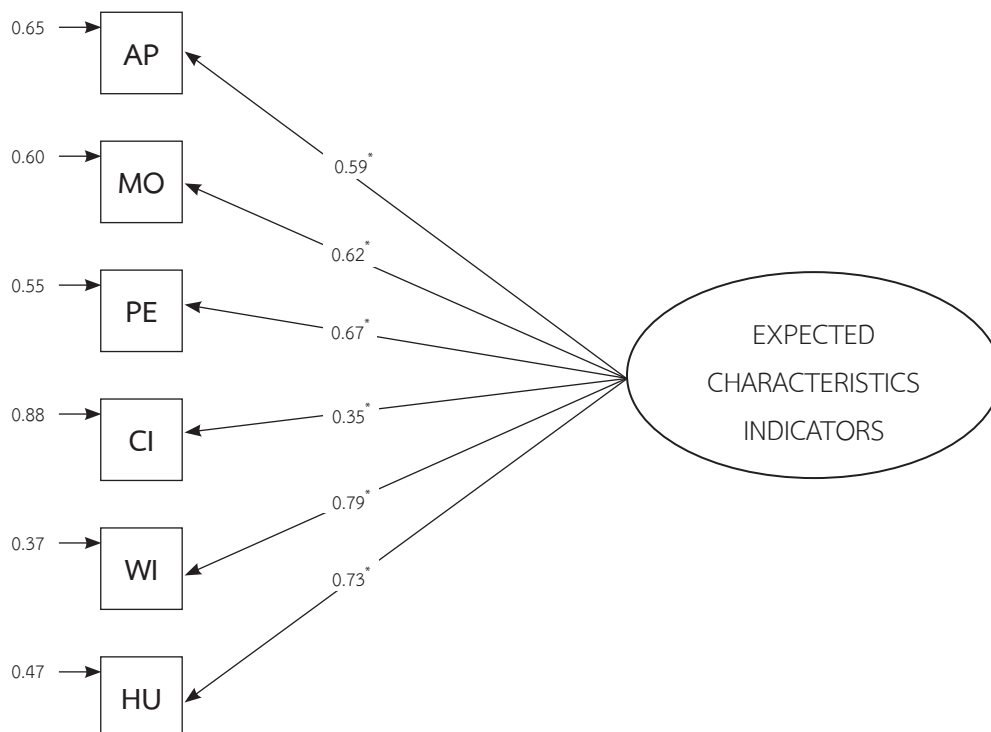
2.2.4 โมเดลตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้พบว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.82 ตัวบ่งชี้ที่มีค่า

น้ำหนักความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องทั้งในการพูดและการเขียน สามารถสื่อสาร ประมวลผล แปลความหมาย และการนำเสนอโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา

2.2.5 โมเดลตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านสติปัญญา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.22 ถึง 0.79 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีความคิดไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ รู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และสามารถใช้อ้างอิงได้อย่างสมเหตุสมผล

2.2.6 โมเดลตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.53 ถึง 0.78 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ไขปัญหาในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม มีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่น และรู้จักหน้าที่ตนและเคารพสิทธิของผู้อื่น

2.2.7 องค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านความรู้วิชาการและวิชาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสติปัญญา และด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติ องค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคามทั้ง 6 ด้าน เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ โมเดลเชิงโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี โดยองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี ได้แก่ ด้านสติปัญญา รองลงมาคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพ และด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.16 ถึง 0.62

ภาพประกอบ 1 โมเดลตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (Expected Characteristics Indicators
Graduates)

อภิปรายผล

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน โดยองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในการบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพ และด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ องค์ประกอบตัวบ่งชี้ในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวก แสดงว่าองค์ประกอบแต่ละด้านเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ไม่ได้แยกอิสระจากกัน นั่นคือ ตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรีด้านใดด้านหนึ่งมีผลต่อด้านอื่นๆ ด้วย ซึ่ง

สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งสอดคล้องตามคุณลักษณะบัณฑิตยุคใหม่ที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดไว้ 3 ด้าน อันได้แก่ (1) ด้านความรู้ (2) ด้านทักษะ และ (3) ด้านบุคลิกอุปนิสัย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2554 : 3) สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ (ชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์. 2552: 1-3) ซึ่งกล่าวไว้ว่าคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์มีดังนี้ (1) ด้านความประพฤติ (2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (3) ด้านบุคลิกภาพ (4) ด้านความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ และ (5) ด้านอื่นๆ นอกจากนี้ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ที่กำหนดให้มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละด้านของคุณวุฒิระดับที่ 2 ปริญญาตรี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552) อย่างน้อยต้องมี ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ เมื่อพิจารณาภาพรวมและรายด้าน พบว่า องค์ประกอบที่สามารถบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือ ด้านสติปัญญา ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้วิชาการและวิชาชีพ และด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

ด้านสติปัญญา ตัวบ่งชี้นี้มีความสำคัญมากที่สุด คือ มีความคิดไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ รู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า สามารถใช้ข้อมูลได้อย่างสมเหตุผล สอดคล้องกับงานวิจัยของชนินทร์ เวสสินท์ (2543: 7) ที่ศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตคณะวิทยาการจัดการที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบธุรกิจในจังหวัดสกลนคร พบว่าคุณลักษณะทางด้านสติปัญญา ได้แก่ มีความคิดไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้เร็วมีความจำดี เข้าใจเนื้อหาในเรื่องราวต่างๆ ได้ง่ายมีเหตุผล รู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีสติปัญญา และเป็นคนเก่งมีความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์ (2552. ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า บัณฑิตที่พึงประสงค์จะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผล มีวิจรณ์ญาณและความสามารถในการแก้ไขปัญหา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ได้กำหนดมาตรฐานด้านทักษะทางปัญญาประกอบด้วย การทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและงานอื่นๆ ได้อย่างสร้างสรรค์

ด้านมนุษยสัมพันธ์ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ไขปัญหาในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม มีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่น และรู้จักหน้าที่ตนและเคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับประกาศของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552) ที่กำหนดให้มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละด้านของคุณวุฒิตำดับที่ 2 ปริญาตรีด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบโดยมีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ไขปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน และต้องใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหา มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ และสอดคล้องกับชาญชัย อินทรประวัติ (กรกต จงเจริญ. 2551: 3) ที่ได้สรุปถึงความสามารถของบัณฑิตที่นายจ้างต้องการว่าจะต้องมีความรับผิดชอบต่อบทบาทของตนเอง และมีมนุษยสัมพันธ์

ด้านบุคลิกภาพ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ การวางตนเหมาะสมกับกาลเทศะ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และการแต่งกายเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณวิภา จิตุชัย (2542) พบว่าบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ถูกกาลเทศะ กระตือรือร้น กล้าแสดงความคิดเห็นและมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และชูชาติ อาริจิตรานุสรณ์ (2552. ออนไลน์) ได้กล่าวว่า บัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพนั้นประกอบด้วย มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีวุฒิภาวะ เปิดใจกว้าง กล้าแสดงออก การแต่งกายเหมาะสม การวางตนให้เหมาะสม

ด้านคุณธรรมจริยธรรม ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ มีความเอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และมีจรรยาบรรณวิชาชีพ สอดคล้องกับคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ว่าสามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพโดยใช้ดุลพินิจทางค่านิยมความรู้สึกร่วมกัน ค่านิยมพื้นฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เป็นแบบอย่างที่ดี และเข้าใจผู้อื่น ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ Magnuson C. Walter (1989: 133) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้จัดการโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จจะต้องมีวิจรรย์ญาณและมีความยุติธรรม มีความจริงใจ มีความเมตตาปราณีและเอื้ออาทรต่อผู้อื่น และเป็นแนวทางเดียวกันกับกองกิจการนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2554. 13) ที่ได้กำหนดแนวทางการผลิตบัณฑิตไว้ว่า มีคุณธรรม

จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ มีค่านิยม มีวัฒนธรรม และมีความรักชาติ รักองค์กร และรักท้องถิ่น มีวินัย เคารพกฎ ระเบียบ กติกาของสังคม มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม

ด้านความรู้วิชาการและวิชาชีพ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผล สามารถในการประยุกต์ความรู้ให้เข้ากับบริบททางสังคม และมีความสามารถเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ที่กำหนดให้คุณลักษณะด้านความรู้ประกอบด้วย การมีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ให้เหมาะสมกับบริบททางสังคม มีหลักคิดทางวิชาการและสามารถเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง ความสามารถในการหาความรู้เพิ่มเติม มีนิสัยใฝ่รู้ และมีความเท่าทันกับความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าในศาสตร์ที่ตนศึกษา ซึ่งชูชาติ อาริจิตรานุสรณ์ (2552, ออนไลน์) ได้กล่าวว่า ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ประกอบด้วย มีความรอบรู้ในวิชาชีพ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณและความสามารถในการแก้ไขปัญหา และสอดคล้องกับ Gugliemino (1992) ที่เชื่อว่าบุคคลซึ่งมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง จะต้องมึลักษณะดังนี้ เช่น เปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ สามารถหาวิธีต่างๆเพื่อการเรียนรู้ในหัวข้อใหม่ๆ มีความสุขกับการแก้ไขปัญหาๆ

ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องทั้งในการพูดและการเขียน สามารถสื่อสารประมวลผลและแปลความหมายและการนำเสนอโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆอย่างเหมาะสมและมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา สอดคล้องกับชูชาติ อาริจิตรานุสรณ์ (2552, ออนไลน์) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะด้านอื่นของบัณฑิตที่พึงประสงค์คือ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างน้อย 1 ภาษา มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) ได้กำหนดให้ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศว่า สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผลแปลความหมาย นำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างสม่าเสมอ สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับบุคคลที่แตกต่างกันได้ และสอดคล้องกับ Foster และ

Cynthia (2002: 68-71) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะของนักเรียนสาขาบัญชีว่าจะต้องสามารถตัดสินใจในการทำงาน วิเคราะห์และแก้ไขอุปสรรคระหว่างทำงาน มีความสามารถในการวัดผลงาน มีความสามารถในการเขียนรายงาน และมีความรู้ด้านเทคโนโลยี มีความสามารถในการสื่อสาร และการยอมรับการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน รวม 54 ตัวบ่งชี้ พบว่า องค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคามทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านความรู้วิชาการและวิชาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสติปัญญา และด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติ โมเดลเชิงโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตัวบ่งชี้ในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ผลการศึกษาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า องค์ประกอบทั้ง 6 ด้านมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามความมุ่งหมายของสถาบัน และตรงตามลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคม ข้อค้นพบจากการวิจัย เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่สามารถบ่งชี้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ให้มีคุณภาพมากที่สุดคือ ด้านสติปัญญา กล่าวคือ คุณลักษณะของตัวบ่งชี้ด้านสติปัญญาเป็นพื้นฐานหรือคุณลักษณะภายในที่สำคัญสำหรับการแสดงออก เพื่อสนับสนุนคุณลักษณะด้านอื่นๆ ของคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้พบว่า ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบที่มีค่าสูงสุด คือด้านสติปัญญา ดังนั้นคณะวิชาต่างๆ ในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถใช้เลือกใช้องค์ประกอบด้านสติปัญญาเป็นหลักและควบคู่กับองค์ประกอบด้านอื่นๆ เช่น ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร วางแผนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการบริหารทรัพยากรต่างๆ ในการพัฒนานิสิตเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามบริบทของหน่วยงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในภาพรวมของสถาบัน ควรมีการศึกษาจำแนกเฉพาะเป็นคณะวิชา หรือรายหลักสูตร เพื่อที่จะสามารถกำหนดกรอบในการพัฒนานิสิตและมีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์เฉพาะคณะวิชาหรือสาขาวิชาที่จะสะท้อนของความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรกต เจริญผล. “คุณลักษณะของบัณฑิตที่หน่วยงานต้องการ,” คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. (9): 59., 2551.
- กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. คู่มือการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนานิสิต. พิมพ์ครั้งที่ 3: สำนักพิมพ์กาสะเยีย., 2554.
- ชนินทร์ วัฒนนท์. รายงานการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตคณะวิทยาการจัดการที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบธุรกิจในจังหวัดสกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2543.
- ชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://home.kku.ac.th/chuare/e-article/graduateframework.pdf>. (วันที่ค้นข้อมูล: 20 ตุลาคม 2555)., 2552.
- วรรณวิภา จิตุชัย. ความต้องการบัณฑิตและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันราชภัฏตามทัศนะของผู้ประกอบการ. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2542.
- ศูนย์พัฒนาและประกันคุณภาพการศึกษา. รายงานผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2555, 2556.
- สุภาภรณ์ โกสิย์. บัณฑิตที่พึงประสงค์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.hu.ac.th/academic/article>: (วันที่ค้นข้อมูล: 14 กันยายน 2555)., 2555.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551 – 2565 พิมพ์ครั้งที่ 3: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร, 2552.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. จดหมายข่าวสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2(74) : 3 ; สิงหาคม, 2554.

_____. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2552.

_____. วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559)., 2551.

Foster, Sheila and Cynthia Bolt-Lee. “New Competencies for Accounting Student,” The CPA Journal. 72(1): 68–71., 2002.

Gugliemino. L. M. and P.J. Guglielmino. (1982). Learning Style Assessment (Self – scoring From). Boca Raton, FLO : Guglielmino and Associates, 1982.

Magnuson, Walter C. “The Characteristics of Successful School Business Managers,” Dissertation Abstracts International. 133.